

Polt Péter
a Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyésze részére
1055 Budapest Markó utca 16.
fax: 2692862

Tisztelt Legfőbb Ügyész Úr!

A Habeas Corpus Munkacsoport közhasznú jogvédő szervezet részéről írok Önnek.

A Büntető törvénykönyv 199.§-a büntetni rendeli azt a 18 év feletti személyt, aki 14-18 év közötti, vele azonos nemű személlyel szexuális kapcsolatot létesít. Olyan törvény azonban nincs, amely a hasonló, de heteroszexuális elkövetési magatartásokat üldözné. Ez a megkülönböztetés sérti az alapvető emberi jogokat, több okból is:

A 199.§-ban megnyilvánuló, a homoszexuálisok elleni megkülönböztetés az Alkotmánynak a hátrányos megkülönböztetést tiltó 70/A.§ (1) bekezdésébe ütközik, s ellentétes az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény hasonló tartalmú 14. Cikkével, mivel megkülönböztető módon szabályozza a homoszexuálisok, heteroszexuálisok és biszexuálisok magánélethez való jogát (amelyet az Egyezmény 8. Cikke rögzít).

Nem illeszkedik bele a 199.§ a szexuális bűncselekmények általánosan érvényes európai szabályozási tendenciájába. A törvény fenntartása és alkalmazása ellentétes az Európai Parlament és az Európa Tanács több határozatával illetve ajánlásával is. Mint bizonyára Önnek is tudomása van róla, az Európai Parlament kinyilvánította, nem vesznek fel olyan államot az Európai Unióba, amely megsérti a meleg és leszbikusok jogait.

Ennek ellenére a magyar hatóságok a 199.§ alapján évente több terhelt ellen is eljárást folytatnak¹, nyilvánvalóan az ügyészségek irányításával, illetve az általuk emelt vád alapján. Jelenleg is folyamatban van több, a Btk. 199.§ alapján zajló büntetőeljárás.²

---

¹Az Igazságügyi Minisztériumban nyilvántartott adatok szerint a Magyar Köztársaság bíróságai a 199.§ alapján 1990 és 1999 között összesen 26 illetve 19 férfit és 0 illetve 2 nőt ítétek jogerősen végrehajtandó vagy felfüggesztett börtönbüntetésre.

²Tetézi a diszkriminációt az a tény, hogy nemcsak az írott jog, de a joggyakorlat is diszkriminatív. Miközben az ügyészségek meglehetősen erélytelten üldözik a serdülőkorú fiúkkal beleegyezésen alapuló szexuális kapcsolatokat létesítő meleg és biszexuális férfiakat, aközben ugyanazok az ügyészségek feltűnően kevésbé eltökéltek a nők és lányok sérelmére elkövetett, akár sokszorta súlyosabb, erőszakos bűncselekmények üldözése terén.

A Btk. 199.§-ában foglalt jogszabályi diszkrimináció azonban nem csak a szexuális kisebbségek elleni hátrányos megkülönböztetés dimenziójában jelenik meg:

A szexuális bűncselekmények elkövetőinek körülbelül 98%-a férfi, s még a 2%-nyi elítélt nők tekintélyes része is csak mint férfi elkövető bűnsegédje kerül a vádlottak padjára.³

A szexuális bűnözés tehát lényegében a férfiak sajátja. A fiúk gyakorlatilag csak homoszexuális visszaéléseknek válhatnak áldozataivá, míg a lányokat gyakorlatilag csakis heteroszexuális visszaélések veszélye fenyegeti.

A 199.§ ennél fogva atekintetben is diszkriminatív, hogy miközben a homoszexuális visszaélések üldözése révén védelmet biztosít a serdülő fiúknak a szexuális visszaélésektől, addig nem biztosít hasonló védelmet a lányok részére. Ennél fogva a 199.§ ellentétes a nők és férfiak jogegyenlőségével is (alkotmány 66.§).

Feltételezzük, egyetért velünk abban, hogy a szexuális visszaélésektől nem csak a fiúkat, hanem a lányokat is védenie kellene a jognak – még akkor is, ha a homo- és biszexuálisokat hátrányosan megkülönböztető büntetőjogi rendelkezéseknek Ön netán híve volna.

* * *

Amint azt bizonyára Ön előtt is ismeretes, az Európai Emberi Jogi Bizottságnak a No. 25186/94 beadvány tárgyában 1997. július 1-én hozott döntése szerint „nincs objektív és racionálisan elfogadható indoka annak, hogy a férfi homoszexuális aktusok esetében megtartsák a heteroszexuálisokénál magasabb beleegyezési korhatárt”. E döntés alapján Anglia már eltörölte a homoszexuálisok elleni büntetőjogi diszkriminációt.

Ezen strasbourgri precedens alapján nem kétséges, hogy Magyarországot is el fogja marasztalni az Európai Emberi Jogi Bíróság. Feltételezzük, hogy Ön is úgy látja, hazánk érdekében a nemzetközi emberi jogi normák betartása áll.

Az Alkotmánybíróság előtt tudomásunk szerint öt, a 199.§ alkotmányellenességének vizsgálatára irányuló indítvány is van. Két indítvány civil kezdeményezés, három indítvány bíróságoktól érkezett. A legelső ilyen indítvány 1993-ban kelt, az Alkotmánybíróság mégsem döntött eddig a 199.§-ról. Az Alkotmánybíróság eljárásának példátlan lassúsága

---

³Magyarországon 1990 és 1999 között 3408 férfit és 67 nőt ítélték végrehajtandó vagy felfüggesztett szabadságvesztésre a Btk. 197–203.§-ai alapján. A 67 nőből 16-ot erőszakos közöszlélésért ítélték el 1990–1997 között, tehát akkor, amikor ezt a bűncselekményt csakis nő sérelmére lehetett elkövetni. Azaz ezek a nők pusztán férfi elkövetők társtetteseiként, felbujtóiként, bűnsegédeként kerülhettek bíróság elé. 1998-ban és 1999-ben csak 1-1 nőt ítélték szabadságvesztésre a 197.§ alapján, tehát azóta, hogy az erőszakos közöszlélést férfi sérelmére elkövetve is büntetni rendeli a törvény, nemhogy nem nőtt, de csökkent az elítélt nők száma. A nők által tettesként elkövetett szexuális bűncselekmények egy részére pedig férfiak felbujtásából, férfiigények kielégítésére kerül sor (például gyermekpornófilm készítésekor), ez a jelenség is tovább csökkenti a nők valódi felelősségét a szexuális bűncselekményekben.

folytán 1993 óta mintegy két tucat terhelt is börtönbe került egy nyilvánvalóan alkotmányellenes törvény miatt.

Az alkotmány 51.§-a szerint „a Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze és az ügyészség gondoskodik az állampolgárok jogainak a védelméről”. Az ügyészségről szóló törvény szerint az ügyészség „fellép az Alkotmány . . . megtartása érdekében; részt vesz az állampolgárok jogtudatának fejlesztésében”.

Ezek a rendelkezéseket tölti meg konkrét tartalommal például az Alkotmánybíróságról szóló törvény 21.§-a, amely a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatának kezdeményezésére – bizonyos közjogi méltóságok között – feljogosítja Legfőbb Ügyészt is.

Mindezek miatt az alábbiakat javasoljuk:

1.

Javasoljuk, hogy Ön, mint Legfőbb Ügyész forduljon az Alkotmánybírósághoz, hogy állapítsák meg a Btk. 199.§-a alkotmányellenességét és nemzetközi szerződésbe ütköző voltát, mivel hátrányosan megkülönbözteti a homoszexuálisokat, továbbá a gyakorlatban a nők illetve leányok hátrányos megkülönböztetésére vezet. Kérjük, indítványát hozza nyilvánosságra.

Erre azért van szükség, mert a civil szervezetekkel és a bíróságokkal szemben Önnek jogában áll az Alkotmánybíróság előtt kezdeményezni annak vizsgálatát, hogy a Btk. 199.§ ellentétes-e az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményvel.

2.

Javasoljuk, hogy ezzel egyidejűleg utasítsa az ország valamennyi ügyészét, hogy a Btk. 199.§ alapján folytatott nyomozásokat a szükséges nyomozati cselekmények elvégzése után a Be. 137.§ (1) bekezdés b) pontja, vagy a nyomozás befejezését követően, az azonnali vádemelés helyett a Be. 145.§ (2) c) pontja alapján – az Alkotmánybíróság döntéséig – függesszék fel.

3.

Javasoljuk, utasítsa az összes ügyészt arra is, hogy a már bíróság előtt lévő olyan büntetőügyekben, amelyeknél a vád részben vagy egészben a Btk. 199.§-ra épül, az ügyész indítványozza a bíróságnak, hogy az eljárás felfüggesztése mellett forduljanak az Alkotmánybírósághoz a 199.§ alkotmányellenességének megállapítását kérve. Ha pedig a vádlott vagy védője tesz ilyen indítványt a bíróságnak, akkor azzal az ügyészek kötelesek legyetek egyetérteni.

4.

Javasoljuk, utasítsa az ügyészeket arra is, hogy helyezték szabadlábra azokat az előzetes letartóztatásban lévő terhelteket, akik ellen a 199.§ alapján folyik a nyomozás; ha pedig már megtörtént a vádemelés, akkor az ügyészek indítványozzák ezt a bíróságnak.

A 2–4. pontban javasolt intézkedésekre azért van szükség, mert amennyiben az Alkotmánybíróság eljárása további évekig is elhúzódna, intézkedésével Ön ebben az esetben is meg tudja akadályozni, hogy a terheltek az alkotmányellenes törvény alapján börtönbe, fogságba kerüljenek. Az egész társadalomnak hasznára válnék, ha a magyar bűnüldöző szervek a serdülő fiúkkal beleegyezéses kapcsolatokat létesítő férfiak börtönbe juttatására fordított eddigi energiáikat a jövőben a nők és lányok sérelmére súlyos, erőszakos bűncselekményeket elkövető férfiak üldözésére fordítanák – legyen szó akár a családon belüli fizikai és szexuális erőszak elkövetőiről, akár a prostitúció szervezőiről és kizsákmányolóiról.

Kérjük, intézkedéseiről értesítsen bennünket.

Tisztelettel:

Juhász Géza
Habeas Corpus Munkacsoport, igazgató

Kelt Budapesten, 2001. december 21-én, pénteken

HABEAS CORPUS MUNKACSOPORT

honlap <http://hc.netstudio.hu>

☒ 1364 Budapest Pf. 31.

email hc@netstudio.hu

adószám 18082401-1-41